

3. Під час виходу росіян із міст під Києвом виявлено сотні вбитих мирних жителів // The KyivIndependent : вебсайт. 03.04.2022. URL: <https://kyivindependent.com/national/hundreds-of-murdered-civilians-discovered-as-russians-withdraw-from-towns-near-kyiv-graphic-images/> (дата звернення: 05.06.2022)

4. Злочини росіян на Київщині: в Ірпені виявлено 13 поховань містян // Укрінформ : вебсайт. 19.04.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3461390-zlocini-rosian-na-kiivsini-v-irpeni-viavili-13-pohovan-mistan.html> (дата звернення: 05.06.2022)

5. На Херсонщині зник мобільний зв'язок, росіяни анонсують свій – ЗМІ // Українська Правда : вебсайт. 30.05.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/30/7349539/> (дата звернення: 05.06.2022)

6. В Енергодарі росіяни розігнали мітинг чергами з мінометів – є поранені // Українська Правда : вебсайт. 02.04.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/2/7336565/> (дата звернення: 05.06.2022).

Одержано 06.06.2022

Раїса Михайлівна БАЛАЦ,

*ад'юнкт відділу організації освітньо-наукової підготовки
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ЗАПОБІЖНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОТРЕБУЄ РЕФОРМУВАННЯ

Профілактична функція кримінального судочинства, одночасно з іншими завданнями, є об'єктивно зумовленою потребою суспільства та органів досудового розслідування Національної поліції України. Соціальна, економічна і політична обстановка, що склалась на сьогодні в Україні, яскраво свідчить про посилення криміногенної ситуації. Питання щодо актуальності профілактичної діяльності під час досудового розслідування кримінального провадження, пов'язані в цілому із криміногенною ситуацією в країні та окремих її регіонах, яка є стабільно складною, та потребує від держави та її правоохоронних органів негайного прийняття профілактичних заходів в цілому, а також під час досудового розслідування. Дискусійність питання щодо впровадження інституту запобіжної діяльності у

кримінальному процесі, зокрема під час досудового розслідування кримінального провадження підтверджується чималими науковими працями вчених, які в своїх роботах досліджували потребу щодо необхідності вищезазначеного інституту. Головна ідея запобіжної діяльності полягає у виявленні причин та умов вчиненого кримінального правопорушення, вжитті певних заходів щодо їх усунення, перешкоджанню нових, ймовірних епізодів вчинення кримінального правопорушення й усвідомлення правопорушником моральної та правової відповідальності за вчинені дії.

Правовою основою запобіжної діяльності органів Національної поліції є законодавчі та інші нормативно-правові акти України, які в комплексі регулюють статус, завдання, функції, повноваження, обов'язки й права органів Національної поліції України та для яких є одним із головних завдань - запобігання злочинності. Зокрема, ст. 1 КК України наголошує, що Кримінальний кодекс України має своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від кримінально-протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання кримінальним правопорушенням [1]. Крім цього, відповідно до повноважень поліції, зокрема ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» одним із основних її повноважень є завдання здійснювати превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень, а також виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних і адміністративних правопорушень, вживати в межах своєї компетенції заходів для їх усунення [2]. Також, в свою чергу, згідно «Положення про органи досудового розслідування Національної поліції України», яке закріплено Наказом МВС України №570 від 06.07.2017 року «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України», одним із її завдань є виявлення причин і умов, що сприяють учиненню кримінальних правопорушень, і вжиття через відповідні органи заходів щодо їх усунення [3].

Однак, слід наголосити, що чинний КПК України, нажаль, не передбачає положення щодо запобігання кримінальним правопорушенням під час досудового розслідування, зокрема на органи досудового розслідування не покладено процесуальних обов'язків з вжиття заходів щодо усунення причин та умов, що сприяли вчиненню кримінальним правопорушенням.

Отже, дослідивши стан правового забезпечення з питання щодо запобіжної діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України, ми вважаємо, що воно потребує певних змін та доповнень на законодавчому рівні. Це визначає наявність в тенденції щодо подальшого реформування органів досудового розслідування і необхідність внесення змін до кримінального процесуального законодавства з питань протидії злочинності, забезпечення процесуальної незалежності та самостійності слідчого, (дознавача) у своїй діяльності. Відомо, що слідчий, дознавач є основними суб'єктами органів досудового розслідування, які прямо та безпосередньо виконують покладені на них законодавством функції щодо здійснення досудового розслідування.

На підставі вищезазначеного, слід зробити висновок про доцільність вдосконалення функції слідчого, (дознавача) з питань запобіжної діяльності та внесення до КПК України такого процесуального засобу впливу, як внесення подання у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі про вжиття необхідних заходів щодо усунення виявлених причин та умов, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення та закріпити його у відповідному правовому положенні чинного КПК України, а також в Законі України «Про профілактику злочинів». На сьогоднішній час, вважаємо, що відсутність у чинному КПК України цієї норми не забезпечує реалізацію загальних і конкретних завдань профілактики кримінальних правопорушень у суспільстві. Втім, підняті питання не є остаточними і підлягають окремому дослідженню або науковому вивченню.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001р. // Відомості Верховної Ради України - 2001 р - № 25-26, ст. 131.
2. Закон України «Про Національну поліцію»: Закон України від 2.07. 2015р. // Голос України. - 2015. - № 141-142.
3. Наказ МВС України від 06.07.2017 року № 570 «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України».

Одержано 06.06.2022